

О. Ю. Чернишов,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій,
Національний авіаційний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0422-2252>
А. С. Марина,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки,
Національний авіаційний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5634-9402>
Г. Б. Мирошниченко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій,
Національний авіаційний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1530-3672>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.11.114

ІНДЕКС ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

O. Chernyshov,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Economics and Business Technologies, National Aviation University
A. Maryna,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Business Analytics and Digital Economy, National Aviation University
G. Myroshnychenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Economics and Business Technologies, National Aviation University

INDEX OF BUSINESS ACTIVITY OF SMALL AND MEDIUM BUSINESSES IN UKRAINE

Стаття розглядає індекс ділової активності малого та середнього бізнесу в Україні, зосереджуючись на його ключових аспектах. Здійснений аналіз включає в себе обсяги виробництва, рівень зайнятості, обсяг інвестицій та ступінь підприємницької активності. Дослідження простежує тенденції у розвитку малих та середніх підприємств, враховуючи економічні, соціальні та політичні чинники. Результати допомагають розуміти сучасний стан підприємницького середовища та визначати стратегії підтримки малого та середнього бізнесу для досягнення сталого економічного зростання в Україні. Висвітлення цієї теми сприяє поліпшенню політики підтримки підприємництва та стимулює ефективне функціонування сектору малого та середнього бізнесу, що сприяє загальному розвитку економіки країни. Також розглянуто можливі перспективи розвитку цього сектору. Дослідження враховує міжнародний контекст та порівнює показники з іншими країнами, що дозволяє зробити більш об'єктивні висновки та визначити найбільш ефективні стратегії розвитку малого та середнього бізнесу. Крім того, стаття звертає увагу на фактори, що обмежують розвиток цього сектору в Україні, такі як бюрократичні перешкоди, високий рівень корупції та нестабільність економічної ситуації.

The article examines the index of business activity of small and medium enterprises in Ukraine, focusing on its key aspects. The conducted analysis includes production volumes, employment levels, investment volumes, and the degree of entrepreneurial activity. The research traces trends in the development of small and medium enterprises, taking into account economic, social, and political factors. The findings help to understand the current state of the entrepreneurial environment and to identify strategies to support small and medium businesses to achieve sustainable economic growth in Ukraine. Addressing this topic contributes to improving entrepreneurship support policies and stimulates the effective functioning of the small and medium business sector, thereby fostering overall economic development in the country. The article also considers potential development prospects for this sector. The research takes into account the international context and compares indicators with other countries, enabling more objective conclusions and identifying the most effective strategies for the development of small and medium businesses. Additionally, the article highlights factors limiting the development of this sector in Ukraine, such as bureaucratic obstacles, high levels of corruption, and economic instability.

Furthermore, the article delves into the potential implications of the findings for policymakers, economists, and business owners alike. By shedding light on the challenges and opportunities facing small and medium enterprises (SMEs) in Ukraine, it provides valuable insights for crafting targeted policies and initiatives aimed at fostering their growth and resilience. Moreover, the research underscores the importance of addressing systemic issues such as bureaucratic hurdles, corruption, and economic volatility, which hamper the development of the SME sector. Through a comparative analysis with international benchmarks, the article offers a nuanced understanding of Ukraine's position in the global business landscape, facilitating evidence-based decision-making and the adoption of best practices. Ultimately, by advocating for a conducive business environment and advocating for reforms to address key barriers, the article advocates for a more vibrant and dynamic SME sector, poised to drive sustainable economic progress and prosperity in Ukraine.

*Ключові слова: індекс ділової активності, малий і середній бізнес, ринок, виробництво, споживання.
Key words: business activity index, small and medium business, market, production, consumption.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасна економічна дійсність України ставить перед собою ряд викликів у сфері розвитку малого та середнього бізнесу. Необхідність визначення ефективних стратегій підтримки цього сектору є актуальною як для науковців, що досліджують економічні процеси, так і для практиків, які втілюють ці стратегії на практиці. Визначення індексу ділової активності малого та середнього бізнесу є ключовим завданням для оцінки стану цього сектору та виявлення факторів, що впливають на його розвиток.

Проблема полягає в тому, що наявні методи оцінки ділової активності можуть бути недостатньо адаптованими до специфічних умов малого та середнього бізнесу в Україні. Наприклад, брак комплексних показників аналізу може призвести до неповного розуміння справжнього стану сектору та неефективного впровадження політики підтримки. Важливо враховувати вплив економічних, соціальних та політичних чинників на ділову активність малого та середнього бізнесу, а також здійснювати порівняльний аналіз з іншими країнами для отримання об'єктивних висновків.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наразі існує значна кількість досліджень та публікацій, присвячених індексам ділової активності малого та середнього бізнесу в Україні. Наразі здійснено аналіз впровадження та оцінки законодавства щодо малого бізнесу в Україні [О. Глазьева]. Окремо розглянуто індекс для відстеження реформ в Україні, зокрема щодо оцінки бізнес-клімату [В. Рашкевич, С. Миколенко]. Неодноразово українські та закордонні дослідники зосереджувались на регуляторних бар'єрах, які обмежують розвиток малого та середнього бізнесу в Україні [Вдовічен А.А., Вдовічена О.Г.]. Досить ґрунтовно досліджено питання тенденцій та викликів, з якими стикаються підприємці в Україні [Юрчишена Л.В. та ін]. Всі ці дослідження та публікації створюють підґрунтя для розуміння індексів ділової активності малого та середнього бізнесу в Україні, а також для встановлення зв'язку між цими показниками та ефективними стратегіями підтримки підприємництва.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета цієї статті полягає в аналізі індексу ділової активності малого та середнього бізнесу в Україні з ме-

Таблиця 1. Індекс відновлення ділової активності

	Січень 2023	Лютий 2023	Березень 2023	Квітень 2023	Травень 2023	Червень 2023	Липень 2023	Серпень 2023	Вересень 2023	Жовтень 2023	Листопад 2023	Грудень 2023
Малі підприємства	-0,81	-0,80	-0,12	0,06	0,51	0,50	0,39	0,40	0,38	0,37	0,46	0,51
Середні підприємства	-0,83	-0,81	-0,02	0,19	0,43	0,47	0,41	0,48	0,41	0,41	0,59	0,57

Джерело: сформовано на основі [2].

тою виявлення його ключових аспектів, тенденцій розвитку та визначення факторів, що впливають на його динаміку, що дозволить розширити розуміння сучасного стану малого та середнього бізнесу в Україні, визначити напрями його подальшого розвитку та внести внесок у формування ефективної політики підтримки цього сектору для досягнення сталого економічного зростання країни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Одним із основних інструментів для вимірювання ділової активності малого та середнього бізнесу є індекс ділової активності (ІДА). Цей індекс дозволяє оцінити стан підприємницької діяльності в країні, визначити перспективи розвитку підприємств та виявити проблемні аспекти, що потребують уваги влади та бізнес-спільноти.

Для розрахунку індексу ділової активності використовуються різноманітні методи та підходи. Один із найпоширеніших — це комплексне врахування таких показників, як обсяг виробництва, рівень зайнятості, інвестиції в економіку, рівень підприємницької активності, доступність кредитування та інші. Крім того, індекс може включати в себе як кількісні, так і якісні показники, що дає більш повне уявлення про ділову активність в країні [9, с. 154].

Першим кроком у розгляді індексу є аналіз ключових показників, які відображають стан малого та середнього бізнесу в Україні. Основні показники, такі як обсяг виробництва, рівень зайнятості, інвестиції в економіку та підприємницька активність, дозволяють отримати уявлення про загальний рівень розвитку сектору (Табл. 1).

Динаміка індексу активності бізнесу в Україні є складною та багатогранною, відображаючи різноманітні аспекти економічної ситуації та підприємницької активності в країні протягом часу. Для аналізу динаміки індексу слід розглядати кілька ключових показників, таких як обсяг виробництва, рівень зайнятості, інвестиції в економіку, рівень підприємницької активності та інші [7, с. 80].

За останні роки, Україна пережила різні етапи економічного розвитку, що відобразалося на динаміці індексу активності бізнесу. Проте, з реформуванням та підтримкою малих та середніх підприємств, встановленням бізнес-сприятливого середовища та відкриттям нових можливостей для підприємництва, динаміка індексу активності бізнесу може показати позитивну тенденцію [6, с. 268]. Додатково, важливо враховувати вплив зовнішніх факторів на динаміку індексу, таких як світові економічні та політичні події, міжнародні торговельні угоди та геополітична ситуація. Аналіз факторів та контекстуального розуміння економічного середовища в державі дозволяє розпізнати та розібрати динаміку індексу активності бізнесу (Рис. 1).

Розгляд тенденцій розвитку малого та середнього бізнесу в Україні є важливим аспектом для розуміння економічного потенціалу країни та формування стратегій подальшого розвитку. Аналіз поточного стану дозволив визначити ключові тенденції, які впливають на цей сектор економіки:

1. Стійкий ріст малого та середнього бізнесу. Однією з головних тенденцій є стійкий ріст малого та середнього бізнесу в Україні. За останні роки спостерігається збільшення кількості нових підприємств та розширення діяльності існуючих. Це свідчить про позитив-

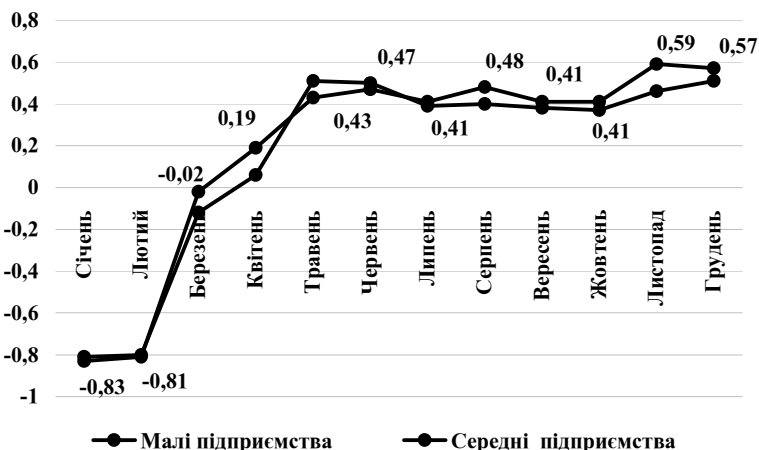

Рис. 1. Динаміка індексу активності бізнесу (UBI — Ukrainian Business Index) за 2023 рік

Джерело: сформовано на основі [2].

Рис. 2. Проблеми, що заважають відновлювати та розвивати бізнес

Джерело: сформовано на основі [1, 3].

ний вплив реформ, спрямованих на поліпшення бізнес-клімату та підтримку підприємництва.

2. Зростання інноваційності та технологічності. Малі та середні підприємства все частіше впроваджують інноваційні технології та високотехнологічні рішення у свою діяльність. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності, збільшенню продуктивності та розвитку нових ринків.

3. Розширення міжнародного співробітництва. Завдяки активному розвитку світового ринку та вільному обміну товарами та послугами, малі та середні підприємства здійснюють зростання експортної діяльності та залучають іноземні інвестиції. Це сприяє розширенню географії діяльності та підвищенню міжнародного престижу українських компаній.

4. Збільшення фокусу на сталому розвитку. Зростає увага до сталого розвитку та відповідального підприємництва серед малих та середніх підприємств. Компанії активно впроваджують екологічно чисті технології, раціональне використання ресурсів та соціальні відповідальні практики.

5. Цифрова трансформація та електронна комерція. Однією з ключових тенденцій є зростання цифровізації та електронної комерції серед малих та середніх підприємств. Це дозволяє підприємствам оптимізувати бізнес-процеси, збільшувати ефективність та розширювати ринки збуту.

6. Зміни у споживчому підході та ринкові тенденції. Висока конкуренція та швидкі зміни на ринку вимагають від підприємств швидкої адаптації та впровадження гнучких стратегій. Компанії, які успішно адаптуються до змін, можуть здобути конкурентну перевагу та збільшити свою ринкову частку.

7. Удосконалення підтримки та фінансування. Держава активно працює над поліпшенням умов для розвитку малого та середнього бізнесу, зокрема, шляхом спрощення адміністративних процедур, зниження податкових тягарів та надання фінансової підтримки [5, с. 176].

Досліджуючи питання економічного потенціалу необхідно звернути увагу на вплив багатьох чинників на розвиток бізнесу в Україні, оскільки кожен них взаємодіє з іншими, впливаючи на умови підприємництва та загальний бізнес-клімат країни. Розглянемо вплив кожного з цих чинників:

1. Економічні чинники:

— стан економіки, зокрема, рівень ВВП, інфляція, безробіття та інші макроекономічні показники, мають прямий вплив на фінансову стійкість підприємств, споживчий попит та рівень інвестицій;

— податкова політика та регулювання економіки також визначають бізнес-середовище, включаючи податкове навантаження, ставки податків, тарифи та інші фінансові обмеження для підприємств.

2. Соціальні чинники:

— рівень освіти та кваліфікація робочої сили визначають продуктивність та інноваційність підприємств;

— соціальна стабільність та якість життя впливають на споживчий попит, ринкові можливості та привабливість ринку для бізнесу;

— демографічні тенденції, такі як зміни в розмірі та структурі населення, впливають на ринковий потенціал та споживчу поведінку.

3. Політичні чинники:

— стабільність політичного середовища та правова система визначають рівень ризику для бізнесу та інвестиційний клімат;

— галузева та регіональна політика може мати великий вплив на умови конкуренції та ринкові можливості для підприємств;

— взаємовідносини з міжнародними партнерами та участь в міжнародних торговельних угодах визначають доступ до зовнішніх ринків та інвестиційний потенціал [6, с. 268].

Ці чинники спільно впливають на бізнес-середовище в Україні, формуючи умови для розвитку підприємництва та його загальний успіх. Важливою є не лише ідентифікація цих чинників, але й врахування їх взаємо-

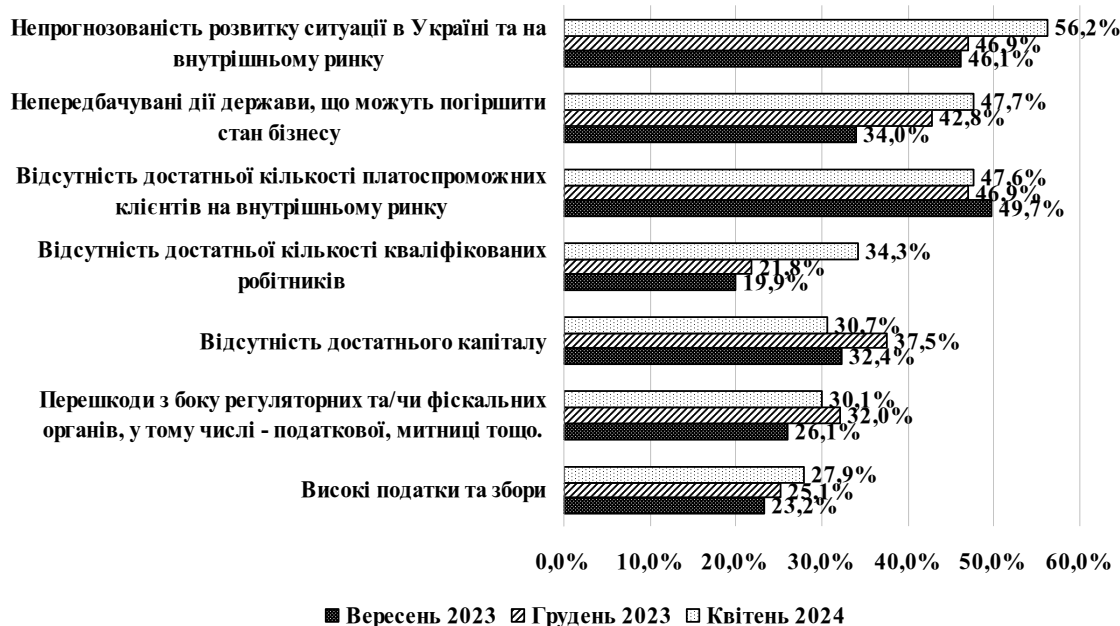

Рис. 3. Проблеми, що заважають відновлювати та розвивати бізнес (за кількістю респондентів)

Джерело: сформовано на основі [1, 3].

дії та відповідних стратегій для їх управління та мінімізації ризиків для бізнесу.

Починаючи з лютого 2022 року український бізнес стикнувся з новими викликами, які вплинули на його діяльність та розвиток, а саме:

1. Загострення геополітичної ситуації в державі, зокрема, конфлікт на сході України, підвищення напруженості на кордоні призвів до нестабільності на ринках, збільшення ризиків для бізнесу та скорочення інвестицій.

2. Низький рівень економічного зростання, інфляція та девальвація національної валюти негативно вплинули на фінансове становище підприємств та їхню здатність розширюватися та інвестувати.

3. Збільшення торгових обмежень та введення нових санкцій обмежили доступ українських підприємств до зовнішніх ринків та інвестиційних можливостей.

4. Швидкий розвиток технологій та цифрова трансформація вимагають від підприємств швидкої адаптації та впровадження нових технологій, що може бути складним для деяких галузей.

В умовах невизначеності представники малого та середнього бізнесу в Україні окрім зазначених вбачають і низку інших перепон на шляху до побудови стабільного ефективного підприємства (Рис. 2, 3).

У цьому новому контексті українському бізнесу важливо швидко реагувати на зміни, впроваджувати інновації та шукати нові можливості для розвитку. Розвиток стратегій управління ризиками та забезпечення стійкості в умовах нестабільності може допомогти підприємствам подолати ці виклики і забезпечити успішний розвиток у непередбачуваних умовах.

Індекс бізнес-активності UBI (Ukrainian Business Index) на початку 2024 року склав 37,3 (з можливих 100), що трошки вище, ніж у попередньому періоді (36,3), але залишається нижче найвищого показника, зафіксованого в серпні 2023 року (38,2). Це свідчить про збудження бізнесу через невизначеність і стагнацію на ринку, хоча кількість замовлень від клієнтів і обсяг вироб-

ництва залишаються стабільними. Бізнес припинив накопичення товарних запасів, а спад спостерігався з червня 2022 року [10, с. 101].

Малий та середній бізнес очікує покращення у 2024 році. Очікування від результатів діяльності компанії значно зросло порівняно із січнем 2022 року (10,3%) і на наступний рік складає +20,7% у порівнянні з 2023 роком. Максимум цього показника був зафіксований в листопаді 2022 року (17,3%) (Рис. 4).

Практично половина МСБ (44,5%) планує збільшити персонал у 2024 році. 83,3% респондентів вважають, що людські ресурси є ключовими для відновлення компаній після війни.

Бізнес вказує на низку негативних факторів, які перешкоджають відновленню та розвитку підприємницької діяльності, включаючи невизначеність розвитку ситуації і дій влади, недостатню кількість платоспроможних клієнтів, збільшення тиску з боку правоохоронних органів та контролюючих органів, дефіцит кваліфікованої робочої сили, фактичну неможливість отримання фінансових ресурсів для поповнення оборотних коштів та реалізації проєктів розвитку. Серед пріоритетних реформ бізнес виділяє боротьбу з корупцією, податкову та судову реформи, а також покращення доступу до фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Загальний аналіз індексу бізнес-активності UBI та дослідження українського бізнес-середовища дозволяє зробити кілька висновків та визначити перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Отримані дані свідчать про низький рівень бізнес-активності, що викликаний різними факторами, такими як невизначеність розвитку ситуації, недостатність платоспроможних клієнтів, тиск з боку контролюючих органів та інші. Недоліки, виявлені у дослідженні індексу бізнес-активності

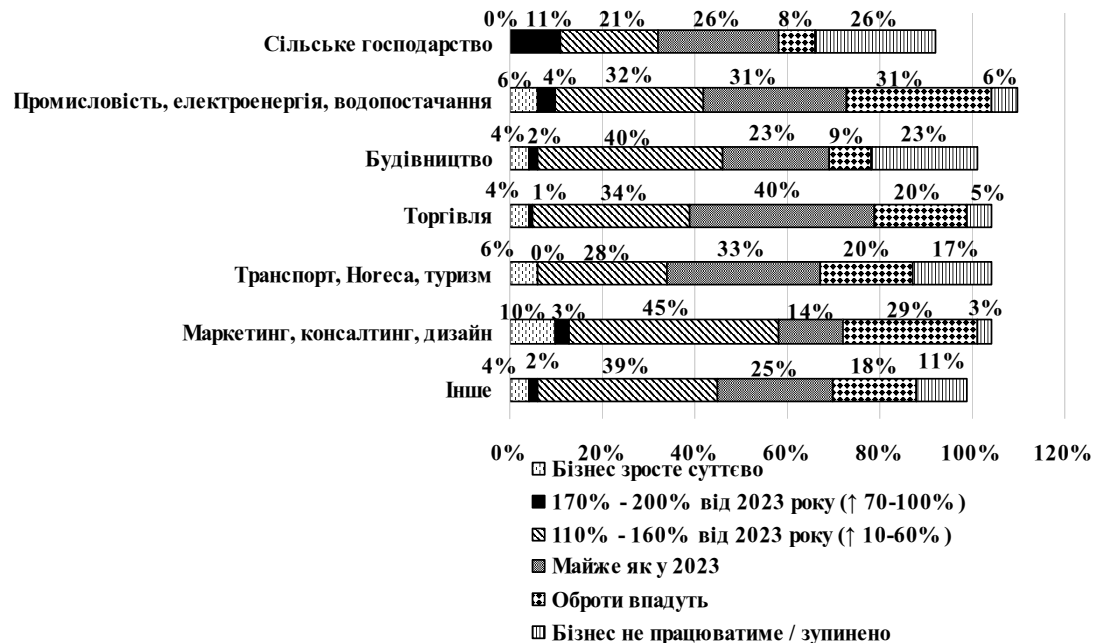

Рис. 4. Прогноз оборотів бізнесу на 2024 рік

Джерело: сформовано на основі [4].

та українському бізнес-середовищі, можуть бути класифіковані на кілька ключових аспектів: невизначеність політичної та економічної ситуації; недостатність платоспроможних клієнтів; тиск з боку контролюючих органів; дефіцит кваліфікованої робочої сили; фінансові обмеження та доступ до ресурсів. Ці недоліки становлять виклики для бізнесу в Україні та вимагають системного підходу до їх вирішення, включаючи реформу законодавства, спрощення процедур та покращення інвестиційного клімату.

Незважаючи на це, спостерігається певне покращення ситуації у малому та середньому бізнесі. Показники очікування від результатів діяльності підприємств покращилися, що може свідчити про певний оптимізм серед підприємців. Подальші дослідження можуть сконцентруватися на вивченні способів підвищення бізнес-активності, виявленні ключових чинників, що впливають на рівень підприємницької діяльності, а також розробці стратегій інституційної підтримки для сприяння розвитку малого та середнього бізнесу.

Література:

1. Popova, O., Chechel, A., Fomina, O., Myroshnychenko, G., Medvedieva, M., Hoholieva, N., Tomashevskaya, O., Chernyshov, O., Nesterov, Y., Molodchenko, O. (2023). Assessment of relationships between smart technologies, corporate sustainability, and economic behavior of companies. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, № 2(13) (122), p. 41—51. URL: <http://journals.uran.ua/eejet/article/view/275731/272778> (дата звернення: 01.05.2024).
2. Terra incognita української економіки. Чотири висновки з дослідження середнього бізнесу Інституту економічних досліджень. URL: <https://forbes.ua/business/terra-incognita-ukrainskoi-ekonomiki-chotirivisnovki-z-doslidzhennya-serednogo-biznesu-institutu-ekonomichnikh-doslidzen-31012024-18884> (дата звернення: 29.04.2024).

3. Вдовічен А.А., Вдовічена О.Г. Макроекономічний аспект повоєнного відновлення України. *Цифрова економіка та економічна безпека*. Вип. 1 (10), 2024. с. 177—182.

4. Дослідження стану та потреб бізнесу в умовах війни: результати опитування в грудні 2023 — січні 2024 року. URL: <https://business.dia.gov.ua/cases/novini/doslidzenna-stanu-ta-potreb-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvannya-v-grudni-2023-sicni-2024-roku> (дата звернення: 26.04.2024).

5. Комар Ю.М., Черниш О.І., Чернишов О.Ю., Комар В.Ю. Теоретико-методологічні основи формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва. *Теорія і практика управління суб'єктами підприємництва: колект. моногр.; за заг. ред. Т.В. Гринько / — Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. С. 171—185. URL: https://confcontact.com/2020-kolektyvna-monographiya/kolektyvna_monographiya_2020__maket.pdf#page=171* (дата звернення: 20.04.2024).

6. Красовська Ю.В., Лесняк О.Ю. Оцінка ділової активності малого бізнесу в Україні статистичними та картографічними методами. *The XI th International scientific and practical conference "THEORETICAL FOUNDATIONS OF MODERN SCIENCE AND PRACTICE"*, Melbourne, Australia, Vol. 6, 2020, p. 268.

7. Писаренко Т.В., Кваша Т.К. та ін. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2018 році: аналітична довідка. Київ: УкрІНТЕІ, 2019. 80 с.

8. Турило А.М., Зінченко О.А., Вчерашня І.С. Визначення критерію розмежування категорій "ділова активність підприємства" і "ринкова активність підприємства". *Маркетинг і менеджмент інновацій*. № 1, 2020. С. 82 — 85.

9. Чернишов О.Ю., Павловська Ю.В. Вплив індексу інноваційного розвитку на стан економічного розвитку та бізнес-середовища України. *Вісник соціально-еко-*

номічних досліджень: зб. наук. праць. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2022. № 1—2 (80—81). С. 145—162.

10. Юрчишена Л.В., Пікуліна О.А. Макроекономічний аналіз ділової активності підприємств. Економіка і організація управління. Випуск №3 (27), 2017, с. 95—107. URL: <https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/885> (дата звернення: 05.05.2024).

References:

1. Popova, O., Chechel, A., Fomina, O., Myroshnychenko, G., Medvedieva, M., Hoholieva, N., Tomashevska, O., Chernyshov, O., Nesterov, Y. and Molodchenko, O. (2023), "Assessment of relationships between smart technologies, corporate sustainability, and economic behavior of companies", *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, vol. 2 (13 (122)), pp. 41—51, available at: <http://journals.urau.ua/eejet/article/view/275731/272778> (Accessed: 01 May 2024).

2. Fedorchuk, V. (2024), "Terra incognita of the Ukrainian economy. Four conclusions from the study of medium-sized businesses of the Institute of Economic Research", available at: <https://forbes.ua/business/terra-incognita-ukrainskoi-ekonomiki-chotiri-visnovki-z-doslidzhennya-serednogo-biznesu-institutu-ekonomichnikh-doslidzen-31012024-18884> (Accessed: 29 Apr 2024).

3. Vdovichen, A.A. and Vdovichena, O.G. (2024), "Macroeconomic aspect of the post-war reconstruction of Ukraine", *Digital economy and economic security*, Vol. 1 (10), pp. 177—182.

4. Advanter Group (2024), "Study of the state and needs of business in conditions of war: results of the survey in December 2023 — January 2024", available at: <https://business.diia.gov.ua/cases/novini/doslizhenna-stanu-ta-potreb-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvannya-v-grudni-2023-sicni-2024-roku> (Accessed: 26 Apr 2024).

5. Komar, Yu.M., Chernysh, O.I., Chernyshov, O.Iu. and Komar, V.Iu. (2020), "Theoretical and methodological foundations of the formation of a conceptual attributive model of creative management of the full development of entrepreneurship", *Teoriia i praktyka upravlinnia sub'iektamy pidpriemnytstva* [Theory and practice of management of business entities], Vydavets Bila K.O., Dnipro, Ukraine, pp. 171—185, available at: https://confcontact.com/2020-kolektyvna-monographiya/kolektyvna_monographiya_2020__maket.pdf#page=171 (Accessed: 20 Apr 2024).

6. Krasovska, Yu.V. and Lesnyak, O.Yu. (2020), "Assessment of business activity of small businesses in Ukraine by statistical and cartographic methods", *The XI th International scientific and practical conference "THEORETICAL FOUNDATIONS OF MODERN SCIENCE AND PRACTICE"*, Melbourne, Australia, Vol. 6, pp. 268.

7. Pisarenko, T.V. and Kvasha, T.K. (2019), *Stan innovatsijnoi diial'nosti ta diial'nosti u sferi transferu tekhnologij v Ukraini u 2018 rots: analitychna dovidka* [The state of innovative activity and activity in the field of technology transfer in Ukraine in 2018: analytical reference], UkrINTEI, Kyiv, Ukraine.

8. Turylo, A.M., Zinchenko, O.A. and Vrachashnya, I.S. (2020), "Definition of the criterion for distinguishing the categories "business activity of the enterprise" and "market activity of the enterprise", *Marketing and innovation management*, vol. 1, pp. 82—85.

9. Chernyshov, O.Yu. and Pavlovska, Yu.V. (2022), "The influence of the innovative development index on the state of economic development and business environment of Ukraine", *Bulletin of socio-economic researches: coll. of science works* Odesa: Odesa National University of Economics, vol. 1—2 (80—81), pp. 145—162.

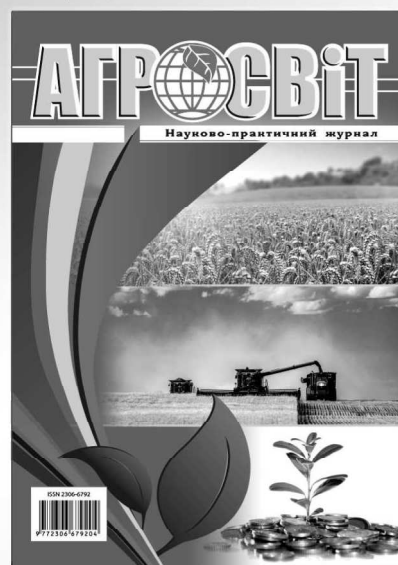
10. Yurchishena, L.V. and Pikulina, O.A. (2017), "Macroeconomic analysis of business activity of enterprises", *Economics and management organization*, vol. 3 (27), pp. 95—107, available at: <https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/885> (Accessed: 05 May 2024).

Стаття надійшла до редакції 11.05.2024 р.

АГРОСВІТ

<https://nayka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292